

Περίληψεις Ομιλιών

Ημερίδα "Ψηφιακά Αποθετήρια: Ανοιχτή Πρόσβαση και Ανάπτυξη Γνώσης"

15/06/2015, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Γιάννης Ιωαννίδης

Ο Γιάννης Ιωαννίδης είναι Καθηγητής του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Πρόεδρος και Γενικός Διευθυντής του Ερευνητικού Κέντρου «ΑΘΗΝΑ». Κατέχει πτυχίο από τη Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1982), MSc στα Εφαρμοσμένα Μαθηματικά από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και διδακτορικό τίτλο σπουδών στην Επιστήμη των Υπολογιστών από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Μπέρκλεϊ (1986). Στη συνέχεια συνεργάστηκε με το Τμήμα Επιστημών των Υπολογιστών του Πανεπιστημίου του Γουισκόνσιν στο Μάντισον, όπου διητέλεσε Καθηγητής έως το 1999. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν Βάσεις Δεδομένων και Πληροφοριακά Συστήματα, Ψηφιακές Βιβλιοθήκες, Εξατομίκευση και Κοινωνικά Δίκτυα, Υποδομές Δεδομένων και Ψηφιακά Αποθετήρια και Βιβλιοθήκες, Ροές Επιστημονικών Δεδομένων, Συστήματα η-Υγείας, και Επικοινωνία Ανθρώπου-Μηχανής,, θέματα για τα οποία έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 100 άρθρα σε κορυφαία περιοδικά και συνέδρια. Επίσης έχει κατοχυρώσει 3 διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

Είναι ACM και IEEE Fellow (2004 και 2010, αντίστοιχα) και μέλος της Academia Europaea. Του έχει απονεμηθεί το "10-Year Best Paper Award" (2003) από το VLDB, το "Presidential Young Investigator Award" - PYI (1991) καθώς και πλήθος βραβείων εξαιρετικής διδασκαλίας, όπως το "Βραβείο Εξαιρετικής Πανεπιστημιακής Διδασκαλίας Βασίλη Ξανθόπουλου - Στέφανου Πνευματικού" (2006) και το "Chancellor's Award for Excellence in Teaching" από το Πανεπιστήμιο του Γουισκόνσιν (1996).

Έχει διατελέσει επιστημονικός υπεύθυνος σε περισσότερα από 35 ερευνητικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα τόσο από κρατικές υπηρεσίες, στις ΗΠΑ, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα, όσο και από ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Έχει υπηρετήσει ως Πρόεδρος του ACM Sigmod (Ιούλιος 2009-Ιούνιος 2013), έπειτα από 4 χρόνια θητείας ως Αντιπρόεδρος, ενώ έχει υπάρξει μέλος πολλών άλλων εκτελεστικών επιτροπών επαγγελματικών οργανώσεων (VLDB Endowment, IEEE TCDE Executive Committee, EDBT Endowment) και επιστημονικών συμβουλίων (Max Planck Institute for Informatics, Lawrence Berkeley Laboratories, CESDIS-Center for Excellence in Space Data and Information Sciences, ΤΕΣ Πληροφορικής και Μαθηματικών του ΕΣΕΤ, σύμβουλος τεχνολογιών Υπουργού Υγείας). Επί του παρόντος, υπηρετεί ως εθνικός εκπρόσωπος στο European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI), ως εκπρόσωπος του ESFRI στο e-Infrastructures Reflection Group (e-IRG), και ως εμπειρογνώμων στην Επιτροπή Προγράμματος για τις Ερευνητικές Υποδομές του Προγράμματος Horizon2020 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Περίληψη ομιλίας

Ο όγκος ψηφιακών δεδομένων και πληροφοριών που παράγουν οι σύγχρονες κοινωνίες έχει κατά πολύ ξεπεράσει οτιδήποτε έχει παράξει η ανθρωπότητα σε όλα τα προηγούμενα στάδιά της. Παράλληλα, καταβάλλονται, μέσω προγραμμάτων ψηφιοποίησης, μεγάλες προσπάθειες ώστε να διασωθεί το σύνολο των έργων της πνευματικής κληρονομιάς. Τα παραπάνω έχουν καταστήσει επιτακτική την ανάγκη για Ανοιχτή Πρόσβαση, ως τη μοναδική δυνατότητα να εξασφαλιστεί σε όσο το δυνατόν περισσότερους, η άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε όσο το δυνατόν περισσότερη πληροφορία και γνώση. Εντός της Α.Π. αναπτύχθηκαν ερευνητικές υποδομές και πυρήνες ελεύθερου διαθέσιμου λογισμικού για την υλοποίηση διάφορων εφαρμογών, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, όπως πλατφόρμες για ηλεκτρονικά περιοδικά, ηλεκτρονικά βιβλία ανοικτής πρόσβασης, ψηφιακές βιβλιοθήκες και ψηφιακά αποθετήρια. Στο πλαίσιο αυτό, εντάσσεται και το Ψηφιακό Αποθετήριο «Ακαδημίας Πλάτωνος», το οποίο φιλοδοξεί να αποτελέσει το σημείο αναφοράς για την εναπόθεση ερευνητικού και γενικότερα συγγραφικού περιεχομένου στον υπο-χώρο της Φιλοσοφίας.

Δέσποινα Χαρδούβελη

Η Δέσποινα Χαρδούβελη εργάζεται στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ) από το 1983 - σήμερα ως Ειδικός Λειτουργικός Επιστήμονας Α. Είναι υπεύθυνη της Μονάδας Τεκμηρίωσης του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης/ΕΙΕ συντονίζοντας τις δράσεις της Μονάδας και τις υπηρεσίες ψηφιακών αποθετηρίων. Έχει διατελέσει προϊσταμένη του Τμήματος Υπηρεσιών Ε&Τ Πληροφόρησης, ενώ σαν στέλεχος στο Τμήμα Στρατηγικής & Ανάπτυξης είχε την ευθύνη της δημιουργίας του αποθετηρίου ΕΙΕ, «Ηλιος» και της ανάπτυξης ψηφιακών αποθετηρίων τρίτων φορέων. Από το 1997 έχει εμπλακεί ενεργά από θέσεις ευθύνης στην υλοποίηση επιμέρους δράσεων έργων του ΕΚΤ που αφορούν στην οργάνωση και διάθεση ψηφιακού περιεχομένου.

Ελένη Αγγελίδη

Η Ελένη Αγγελίδη είναι υπεύθυνη της Μονάδας Υπηρεσιών ΑΒΕΚΤ του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών). Από το 2000 που εργάζεται στο ΕΚΤ έχει υπάρξει μέλος της Ομάδας Ανάπτυξης ΑΒΕΚΤ ενώ παράλληλα έχει απασχοληθεί στο σχεδιασμό, διαχείριση και υλοποίηση έργων που σχετίζονται με εργαλεία και υπηρεσίες προς βιβλιοθήκες. Από το 2011 συμμετέχει στην υλοποίηση έργων του ΕΚΤ που αφορούν την ανάπτυξη της νέας έκδοσης του ΑΒΕΚΤ (openΑΒΕΚΤ) και της Υπηρεσίας Αποθετήρια SaaS.

Περίληψη ομιλίας

Η παρουσίαση θα σκιαγραφήσει τις κύριες δράσεις του ΕΚΤ για το περιεχόμενο και τις υπηρεσίες διάθεσης, με έμφαση στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Θα απεικονιστεί η εξελικτική πορεία ανάπτυξης ψηφιακών αποθετηρίων ανοικτής πρόσβασης και η νέα υπηρεσία αποθετήρια SaaS. Θα παρουσιαστεί το παράδειγμα του μοντέλου ανάπτυξης ευρετηρίου ΑΚΕ καθώς και τα αποτελέσματα της δράσης e-Publishing στις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Ελένη Γαρδίκια-Κατσιαδάκη

Ιστορικός, απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, διδάκτωρ του King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Ερευνήτρια, και από το Σεπτέμβριο του 2006 Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του Νεωτέρου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών,. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην πολιτική και κοινωνική ιστορία των αρχών του 20ού αιώνα και, πιο πρόσφατα, στις ψηφιακές ανθρωπιστικές σπουδές.

Περίληψη ομιλίας

Οι εξελίξεις της τελευταίας δεκαεταετίας στο χώρο της επικοινωνίας και της τεχνολογίας έχουν οδηγήσει σε ραγδαίες εξελίξεις στον τομέα των ανθρωπιστικών επιστημών τόσο ως προς τον τρόπο που ο ερευνητής χρησιμοποιεί τις πηγές του όσο και στον εν γένει τρόπο που εργάζεται. Αφ' ενός η ψηφιακή τεχνολογία κάνει προσιτό όλο και μεγαλύτερο όγκο πηγών στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή του ερευνητή, αφ' ετέρου ο σύγχρονος ερευνητής δεν εργάζεται πλέον σε συνθήκες απομόνωσης, αλλά μετέχει σε μία ερευνητική κοινότητα, δυνάμει ανοικτή και διεπιστημονική.

Σε αυτό το πλαίσιο, για την ανταπόκριση στις νέες συνθήκες αναπτύσσονται σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο ερευνητικές υποδομές που έχουν ως σκοπό:

- την υποστήριξη των επιστημονικών κοινοτήτων των ανθρωπιστικών επιστημών και την ανάπτυξη της έρευνας με χρήση τεχνολογιών των πληροφοριών
- τη διεύρυνση του πεδίου και των ευκαιριών έρευνας μέσω της διασύνδεσης καταναμημένων ψηφιακών πόρων διαφόρων ειδών
- την προαγωγή της πρόσβασης, χρήσης, δημιουργίας και μακροπρόθεσμης διατήρησης ερευνητικών δεδομένων σε ψηφιακή μορφή και

- την υποστήριξη της ανταλλαγής γνώσεων, μεθόδων και πρακτικών εργασίας μεταξύ επιστημονικών κοινοτήτων. Στον ελληνικό χώρο αναπτύσσεται, σε στενή συνεργασία με την ευρωπαϊκή ερευνητική υποδομή DARIAH EU, η εθνική υποδομή DARIAH- GR / ΔΥΑΣ.

Ναταλία Μανωλά

Η Ναταλία Μανωλά είναι επιστημονικός συνεργάτης στο Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του «ΑΘΗΝΑ» - Ερευνητικού Κέντρου Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας, των Επικοινωνιών και της Γνώσης. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Φυσικής του ΕΚΠΑ και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ από το Πανεπιστήμιο Wisconsin του Madison των Η.Π.Α. Έχει πολυετή επαγγελματική εμπειρία σε θέσεις μηχανικού λογισμικού, αρχιτεκτονικής λογισμικού στον τομέα της Βιοπληροφορικής. Από το 2009 είναι διαχειρίστρια του OpenAIRE, Ευρωπαϊκό έργο ναυαρχίδα στις ερευνητικές υποδομές το οποίο στηρίζει την Ανοικτή Πρόσβαση στις επιστημονικές δημοσιεύσεις και ερευνητικά δεδομένα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν πεδία όπως ανάπτυξη και διαχείριση ερευνητικών υποδομών, διαχείριση επιστημονικών δεδομένων, επιμέλεια και επικύρωση δεδομένων, πολιτικές ανοιχτής πρόσβασης.

Περίληψη ομιλίας

Οι μεγάλες δημόσιες επενδύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην επιστημονική έρευνα εγγυώνται ότι τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών θα είναι ελεύθερα διαθέσιμα σε όλους. Σε αυτή τη βάση, το OpenAIRE έχει χτίσει μια ηλεκτρονική υποδομή η οποία διασυνδέει ακαδημαϊκά ιδρυματικά και θεματικά αποθετήρια ανοιχτής πρόσβασης (βιβλιογραφία και δεδομένα) και περιοδικά ανοιχτής πρόσβασης. Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι ένα αποτελεσματικό και βιώσιμο δίκτυο αποθετηρίων πρέπει να ειπωθεί στο πλαίσιο μιας ευρύτερης υποδομής για την η-Επιστήμη και ως βασικό στοιχείο στη διαχείριση του συνολικού κύκλου ζωής της επιστημονικής πληροφορίας. Υπό αυτή τη σκοπιά, το OpenAIRE έχει συνδυάσει το δίκτυο αποθετηρίων με αντίστοιχους ακαδημαϊκούς επικοινωνιακούς πόρους και μετέτρεψε την πλατφόρμα του σε ένα ερευνητικό πληροφοριακό σύστημα το οποίο επιτρέπει απόθεση, εύρεση, διασύνδεση και παρακολούθηση όλων των ερευνητικών αποτελεσμάτων: δημοσιεύσεις ανοιχτής πρόσβασης, κατάλογοι ερευνητικών δεδομένων, συνδεδεμένο λογισμικό και άλλα ερευνητικά αποτελέσματα. Τα παραπάνω τα διασυνδέει με ροές χρηματοδότησης, οργανισμούς και ανθρώπους.

Γεώργιος Κακαλέτρης

Ο Γεώργιος Κακαλέτρης είναι απόφοιτος του τμήματος Φυσικής και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Επί σειρά ετών έχει αναλάβει ρόλους που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων, από μηχανικός λογισμικού έως διευθυντής έρευνας και ανάπτυξης, σε σειρά ελληνικών εταιριών πληροφορικής αλλά και σε φορέα δημοσίου. Επιπλέον, έχει εκτελέσει σειρά αναπτυξιακών και ερευνητικών έργων ως επικεφαλής ομάδων ανάπτυξης, σύμβουλος και διαχειριστής. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τα πεδία information retrieval, data mining, distributed systems, interoperability, cloud computing κ.ά.

Περίληψη ομιλίας

Σύντομη περιήγηση στις τεχνολογίες που απαρτίζουν και πλαισιώνουν το Ψηφιακό Αποθετήριο «Ακαδημίας Πλάτωνος». Το πλαίσιο του έργου και η σύνοψη των τεχνολογιών και υπηρεσιών. Το Αποθετήριο της «Ακαδημίας Πλάτωνος»: η τεχνολογία και οι ιδιαιτερότητές της. Το περιεχόμενο του Αποθετηρίου: οι πηγές, οι διαστάσεις και οι διαδικασίες διασύνδεσης με άλλα αποθετήρια που φιλοξενούν ψηφιακά τεκμήρια φιλοσοφικού περιεχομένου. Το (επερχόμενο) κοινωνικό δίκτυο της Ακαδημίας Πλάτωνος: ένας σύγχρονος διαδικτυακός χώρος με στοχευμένα εργαλεία για την ανάπτυξη και διασπορά της γνώσης μεταξύ μελετητών, φοιτητών και πολιτών. Ο Πλοηγός της

Φιλοσοφίας: σύγχρονες τεχνολογίες στην υπηρεσία της ανάδειξης πολιτισμικών διαδρομών και σημείων ενδιαφέροντος που σχετίζονται με τη Φιλοσοφία στη σύγχρονη Αθήνα.

Χριστίνα Σίνου

Δρ Φιλοσοφίας. Ερευνήτρια Φιλοσοφίας στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού για το πρόγραμμα Ακαδημία Πλάτωνος. Επιστημονική συνεργάτης της Ακαδημίας Αθηνών για το πρόγραμμα DARIAH-GR, Ανάπτυξη της ελληνικής ερευνητικής υποδομής στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Μέλος ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ). Έχει διδάξει στην ανώτατη εκπαίδευση και μελέτες της περιλαμβάνονται σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία, Πλάτωνα και Αριστοτέλη, ενώ ασχολείται επίσης με τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες και τη Φιλοσοφία της πληροφορίας.

Περίληψη ομιλίας

Η *Ατλαντίδα* είναι μέρος του ηλεκτρονικού αποθετηρίου που περιλαμβάνει το σύνολο του πλατωνικού έργου (αρχαίο κείμενο και νεοελληνική μετάφραση), νεοπλατωνικά έργα, ερμηνευτικά κείμενα και εκτενή βιβλιογραφία και δικτυογραφία για τον Πλάτωνα, την Ακαδημία, τη φιλοσοφία του και την εποχή του, τους διαδόχους του και τους μεταγενέστερους στοχαστές που επηρέασε μέχρι σήμερα.

Σκοπός του έργου είναι να αποτελέσει ένα ψηφιακό εργαλείο μάθησης που θα κάνει προσιτό το πλατωνικό έργο στην εκπαιδευτική κοινότητα όλων των βαθμίδων αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο που επιθυμεί να γνωρίσει την πλατωνική φιλοσοφία, να μελετήσει τις απόψεις του Σωκράτη και του Πλάτωνα, που τόσο επηρέασαν τη μεταγενέστερη διανόηση, γονιμοποίησαν τον ευρωπαϊκό στοχασμό και αποτελούν υποχρεωτικό αντικείμενο μελέτης στη μέση και ανώτατη εκπαίδευση. Επίσης, περιλαμβάνεται πλούσια εργογραφία για την αρχαία Αθήνα, την Ακαδημία Πλάτωνος, το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο που εκπαιδεύτηκε και ευδοκίμησε ο Πλάτων.